

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Ἐγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἄπ. 1,10)

Περίοδος Δ' - Ἔτος ΚΒ' Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 1139 ²	Κυρ. Τελώνου & Φαρισαίου (Λκ 18,10-14) 9 Φεβρουαρίου 2014 (2005)	Συντάκτης (†) ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος Ν. Καντιώτης
---	---	---

Φαρισαῖοι, ταπεινωθῆτε

Ἐάν, ἀγαπητοί μου, ρίξουμε μιὰ ματιὰ γύρω στὴ φύσι, θὰ δοῦμε κάτι ἐκπληκτικό· ὅτι **ὅλα τὰ δημιουργήματα προσεύχονται**, καθένα μὲ τὸν τρόπο του. Ἡ θάλασσα εὐχαριστεῖ τὸ Θεὸ μὲ τὸ φλοῖσβο τῶν κυμάτων της, τὸ ρυάκι μὲ τὸ κελάρυσμά του, τὰ δέντρα μὲ τὸ θρόισμα τῶν φύλλων τους, τὰ πουλιὰ μὲ τὴ μελωδία τους, τὰ ἄστρα μὲ τὸ φῶς τους ποὺ τρεμοσβήνει... Εἶδατε καὶ τὴν ὄρνιθα ὅταν πίνη νερό; σὲ κάθε γουλιὰ σηκώνει τὸ κεφάλι ψηλά, σὰ νὰ λέη «Θεέ μου, σ' εὐχαριστῶ».

Ἄπο τὸ ἱερὸ αὐτὸ προσκλητήριο μποροῦσε ν' ἀπουσιάζη ὁ ἄνθρωπος; **Καὶ ὁ ἄνθρωπος προσεύχεται**. Ἄπο τὰ παιδικὰ μας χρόνια ἡ καλὴ μητέρα μᾶς ἔμαθε νὰ σταυρώνουμε τὰ χεράκια μπροστὰ στὸ εἰκόνισμα τῆς Παναγιάς καὶ νὰ ψελλίζουμε μιὰ ἀπλὴ προσευχὴ στὸν οὐράνιο Πατέρα – ἀλησμόνητες στιγμές. Ἀργότερα μάθαμε κοντὰ στ' ἄλλα παιδιὰ νὰ ἀπαγγέλλουμε στὴν ἐκκλησία τὸ «*Πάτερ ἡμῶν*» καὶ τὸ «*Πιστεύω*» καὶ μαζὶ μὲ ὄλο τὸ ἐκκλησίασμα νὰ παρακαλοῦμε τὸν Κύριό μας.

Ἡ εὐγενέστερη ἐκδήλωσι τῆς ἀνθρώπινης καρδιάς εἶνε ἡ **ὥρα τῆς προσευχῆς**. Τὸ κτίσμα ἐπικοινωνεῖ μὲ τὸ Δημιουργό του. Εἶνε ἡ στιγμή ποὺ ὁ ἄνθρωπος αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκη νὰ εὐχαριστήσῃ γιὰ τίς τόσες εὐεργεσίες, ἀλλὰ καὶ ἡ στιγμή ποὺ, γεμάτος θλίψι καὶ μὴ ἔχοντας ἐλπίδα βοηθείας, καταφεύγει στὴν παντοδυναμία του καὶ ζητάει βοήθεια καὶ προστασία.

Ἀλλά, ἀδελφοί μου, τί βλέπω, τί ἀκούω; **Ὁ ἄνθρωπος καὶ τὴν ὥρα αὐτὴ τὴ βεβηλώνει** τὴν ὥρα τῆς προσευχῆς ἀμαρτάνει. Μὰ πῶς; Τὴν ἀπάντησι μᾶς δίνει ὁ Χριστὸς μὲ τὴ σημερινὴ παραβολὴ τοῦ τελώνου καὶ τοῦ φαρισαίου.

***

Ὁ Κύριος μᾶς μεταφέρει **στὸ ναὸ τοῦ Σολομώντος ἐν ὥρᾳ προσευχῆς τῶν Ἰουδαίων**. Ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖ ἔνιωθε τὴν παρουσία τοῦ Θεοῦ, ὅτι ὁ Θεὸς κατεβαίνει σ' αὐτὸν καὶ αὐτὸς ἀνυψώνεται στὸ Θεό. Πλήθη, λοιπόν,

μπαίνουν στὸ ναὸ μὲ εὐλάβεια, γιὰ νὰ προσευχηθοῦν. Οἱ κινήσεις καὶ ἡ στάσι τους εἶνε ἀθόρυβες.

Τὴν ἱερότητα ὅμως αὐτὴ διαταράσσει κάποιος. Εἶνε ὁ **φαρισαῖος**. Τί κάνει αὐτός; Ἀποφεύγει τοὺς ἄλλους, βαδίζει μόνος. Τὸ βάδισμά του ὑπερήφανο, τὸ παράστημά του ἀγέρωχο. Θεωρεῖ, ὅτι αὐτός εἶνε ἅγιος, δίκαιος, καθαρὸς· δὲν συμφύρεται μὲ ἄλλους, μὴ τυχὸν τὸν μολύνουν. Ἐπὶ τέλους εἰσέρχεται μὲ θόρυβο. Πρέπει οἱ ἄλλοι νὰ σταματήσουν καὶ νὰ στρέψουν τὸ βλέμμα σ' αὐτόν. Μία προσευχὴ πρέπει ν' ἀκουσθῇ, ἡ δική του. Κατευθύνεται λοιπὸν στὸ μέσον τοῦ ναοῦ καὶ σηκώνει τὰ χέρια γιὰ ν' ἀρχίσῃ νὰ προσεύχεται σὲ τόνο ὑψηλό.

Ἄλλ' αὐτὸ δὲν εἶνε προσευχὴ. **Ἡ προσευχὴ τοῦ φαρισαίου εἶνε ἐμπαιγμὸς** τοῦ Θεοῦ. Δὲν σκέφθηκε, ὅτι ἀπέναντί του δὲν ἔχει κάποιον ἀπλοϊκὸ Ἰουδαῖο ἀλλ' ἐκεῖνον ποὺ τρέμουν τὰ σύμπαντα. Φουσκωμένος ἀπὸ ἐγωισμό, δὲν ἐννοεῖ νὰ σκύψῃ τὸ κεφάλι, νὰ γονατίσῃ καὶ νὰ ζητήσῃ ἔλεος. Καὶ ἀρχίζει λοιπὸν.

Ἀρχίζει μὲ τὸ «*εὐχαριστῶ*» (Λουκ. 18,11). Γιὰ ποῖο πρᾶγμα ἄραγε εὐχαριστεῖ τὸ Θεό; Γιὰ τὴν υἰγεία, γιὰ τὰ πλοῦσια ἀγαθὰ ποὺ σκόρπισε στὸ σπίτι του, γιὰτὶ τὸν φύλαξε ἀπὸ τὴν ἀμαρτία; γιὰ ποῖο εὐχαριστεῖ; Ἀκοῦστε τον· «*Εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμι ὡσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἄρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης· νηστεύω δις τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι*» (ἐ.ἀ. 18,11-12). Σ' εὐχαριστῶ, Θεέ μου, γιὰτὶ δὲν εἶμαι σὰν τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους· δὲν ἀρπάζω τὰ ξένα πράγματα καὶ χρήματα, δὲν εἶμαι ἄδικος, δὲν εἶμαι μοιχός, δὲν εἶμαι σὰν κι αὐτὸ τὸν ἀμαρτωλὸ τελώνη· ἐπὶ πλέον νηστεύω δύο μέρες τῆ βδομάδα, κι ἀπὸ τὰ ἀγαθὰ μου δίνω τὸ ἓνα δέκατο... Τὴν προσευχὴ αὐτὴ τὴν ἔκανε στὸ Θεό; Τὴν ἔκανε γιὰ τοὺς ἀνθρώπους, ν' ἀκούσουν τίς ἀρετές του καὶ νὰ τὸν θαυμάσουν. Μετέτρεψε δηλαδὴ καὶ τὴ στάσι

τῆς προσευχῆς σὲ βῆμα ἐπιδείξεως. Ποῦ ἢ συναίσθησι, ποῦ ἢ κατάνυξι, ποῦ ἢ ταπεινὴ στάσι, ποῦ ἢ συνείδησι τῆς ἀμαρτωλότητός του καὶ ἢ ἐκζήτησι τοῦ ἐλέους τοῦ Θεοῦ; Αὐτὸς περιστρέφεται στὸν ἑαυτό του. «Δὲν εἶμαι ἄρπαγας, δὲν εἶμαι ἄδικος, δὲν εἶμαι μοιχός...». Δὲν εἶσαι αὐτά, ἀλλ' **εἶσαι ἐγωιστῆς καὶ ὑπερήφανος**. Καὶ στὸ Θεὸ περισσότερο μισητὴ ἀπὸ κάθε ἄλλο πάθος καὶ κακία εἶνε ἡ ὑπερηφάνεια. Μακάρι νὰ ἦσουν ἄρπαγας ἄδικος μοιχός, καὶ νὰ μὴν ἦσουν ὑπερήφανος. Διότι τότε ἡ ταπείνωσι θὰ σὲ ὠδηγοῦσε σὲ μετάνοια καὶ ἔτσι θὰ εἴλκυες τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ.

ᾠ φαρισαῖε· ἔφυγες φουσκωμένος ἀπὸ τὸ ναό, γιατί κατῶρθωσες ν' ἀποσπάσης τὸ θαυμασμὸ τῶν ἀνθρώπων· σὲ μακάρισαν καὶ σὲ ἔκριναν ὡς καλόν. Συμφώνησε ὁμως μὲ τὴν κρίσι αὐτὴ καὶ ὁ Θεός; σοῦ εἶπε μπράβο ὁ Θεός; δέχτηκε τὴν προσευχὴ σου; Τέτοια προσευχὴ δὲν φτάνει στ' αὐτιά τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτὸ ὁ Χριστός, ἔχοντας ὑπ' ὄψιν του αὐτὲς τὶς καταστάσεις, εἶπε πῶς πρέπει νὰ προσευχώμαστε· Θέλεις, ἄνθρωπε, νὰ ἐπικοινωνήσης μὲ τὸν οὐρανό; Κλείσου στὸ «*ταμιεῖόν σου*», στὴν κάμαρά σου, κ' ἐκεῖ ἐνώπιος ἐνωπίω πὲς στὸ Θεὸ τὰ αἰτήματά σου (βλ. Ματθ. 6,6). **Προσευχὲς φαρισαϊκὲς πηγαίνουν χαμένες.**

Νά λοιπὸν πῶς, μὲ τὴν ὑπερηφάνεια, εἶνε δυνατὸν ἀκόμα καὶ κατὰ τὴν ὥρα τῆς προσευχῆς ὁ ἄνθρωπος νὰ ἀμαρτήσῃ φοβερά.

Μὰ γιατί νὰ μείνουμε μὲ τὴν θλιβερὴ εἰκόνα τοῦ φαρισαίου; Ὁ Κύριος στὴν παραβολὴ μᾶς παρουσιάζει, στὸν ἴδιο ναό, καὶ τὴν ἰδανικὴ εἰκόνα προσευχομένου ἀνθρώπου. Ἐκεῖ εἶχαμε ἕνα ἐγωιστὴ καὶ ὑπερήφανο, ἐδῶ ἔχουμε ἕνα ταπεινὸ καὶ συνετὸ ἄνθρωπο. Ποιὸς εἶν' αὐτός; **Ὁ τελώνης**. Ἐξετάζει κι αὐτὸς τὸν ἑαυτό του. Ὁ φαρισαῖος ἔβλεπε ὅλο ἀρετές· ὁ τελώνης βλέπει ὅλο ἀμαρτίες. Ἀπὸ τὰ χεῖλη τοῦ φαρισαίου ἔβγαίνε ἕνα εὐχαριστῶ γεμᾶτο αὐταρέσκεια· ἀπὸ τὰ χεῖλη τοῦ τελώνη βγαίνει ἕνα «*Ἰλάσθητί μοι τῶ ἀμαρτωλῶ*» (ἐ.ἀ. 18,13) γεμᾶτο πόνου καρδιάς. Ἐκεῖνος ἐκόμπαζε, τοῦτος χτυπᾶ τὰ στήθη του. Ἐκεῖνος δὲν ἔνωθε ποιόν ἔχει ἀπέναντί του, τοῦτος νιώθει ὅτι ἀπέναντί του εἶνε ὁ Θεός, ὁ μόνος ἅγιος καὶ τέλειος, ἐκεῖνος ποῦ ἡ ἀρετὴ του «*ἐκάλυψεν οὐρανοῦς*» (Ἀμβ. 3,3). Νιώθει πῶς εἶνε ἕνας ἄθλιος καὶ ἐλεεινὸς ἀμαρτωλός. Οὔτε κἂν τὰ μάτια του σηκώνει. Πῶς τὰ βλαμμένα μάτια ν' ἀντικρύσουν τὸν ἥλιο; καὶ πῶς ὁ ἀμαρτωλὸς ἄνθρωπος ν' ἀντικρύσῃ τὸν ἅγιο Θεό; Πονεῖ, κλαίει, ὀδύρεται, χτυπᾶ τὰ στήθη του καὶ φωνάζει· «*Ὁ Θεός, ἰλάσθητί μοι τῶ ἀμαρτωλῶ*».

ᾠ **καρδιά ταπεινὴ**, ποῦ κατάλαβες τὰ ὕψη τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴ δική σου ἀθλιότητα! ποῦ δὲν ἦρθες γιὰ ἐπίδειξι, οὔτε γιὰ ν' ἀποσπάσης τὸ θαυμασμὸ ἀνθρώπων, ἀλλὰ ἦρθες νὰ πῆς τὸν πόνου σου, νὰ ἐξομολογηθῆς τὴν κατάστασί σου, νὰ ζητήσης τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἀγάπη του!

Γι' αὐτὸ ἡ προσευχὴ τοῦ τελώνη δὲν πῆγε χαμένη. Θὰ νόμιζε κανεῖς, ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτός, σὰν ἀμαρτωλός, δὲν θὰ εἰσακουόταν ἀπὸ τὸ Θεό, ἀφοῦ ὅλοι τὸν περιφρόνησαν καὶ περισσότερο ὁ φαρισαῖος. ᾠ, ἡ κρίσι τῶν ἀνθρώπων τὶς περισσότερες φορὲς εἶνε λανθασμένη. Δὲν ξέρουμε τί γίνεται στὸ ἐσωτερικὸ τῆς καρδιάς τοῦ καθενός. Ἡ κρίσι τῶν ἀνθρώπων ἦταν καταδίκη τοῦ τελώνη, ἡ κρίσι ὁμως τοῦ Θεοῦ δικαίωσις. Οἱ ἄνθρωποι τὸν περιφρόνησαν, μὰ ὁ Θεὸς **δέχθηκε τὴν προσευχὴ του**. Ἡ ταπείνωσι τοῦ τελώνη εἴλκυσε τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ.

* * *

Καὶ σήμερα, ἀγαπητοί μου, ὑπάρχουν **φαρισαῖοι καὶ τελῶνες**. Καὶ σήμερα ἄνθρωποι ἔρχονται στὴν ἐκκλησία νὰ προσευχηθοῦν. Πόσοι, ὅπως ὁ φαρισαῖος, δὲν ἔρχονται μὲ ὕψος ὑπερήφανο, μὲ παράστημα ἀγέρωχο! Πόσοι καὶ πόσες δὲν κάνουν μεγάλους σταυροὺς γιὰ νὰ ἐπιδειχθοῦν. Πόσες δὲν ἔρχονται ὄχι γιὰ νὰ προσευχηθοῦν, ἀλλὰ γιὰ νὰ ἐπιδείξουν τὸ φόρεμα, τὸ ἐπανωφόρι, τὰ βραχιόλια τους, μὲ σκοπὸ ν' ἀποσπάσουν τὸ θαυμασμὸ, νὰ γίνουν θέμα συζητήσεως! Πόσοι δὲν λένε «Σ' εὐχαριστοῦμε, Θεέ, γιατί εἴμαστε καλύτεροι ἀπ' τοὺς ἄλλους»! Πόσοι δὲν λένε, ὅτι Ἐγὼ εἶμαι καλὸς χριστιανός! Ἄλλ' ὑπάρχουν πάντοτε καὶ οἱ τελῶνες. Ἐκεῖνη ἡ γερόντισσα, ποῦ κάθετα στὴ γωνιὰ τῆς ἐκκλησίας καὶ μὲ συντετριμμένη καρδιά λέει, Παναγία μου σῶσε με, στὸν τελώνη μοιάζει. ᾠ ἅγιες ψυχές!...

Ἄπευθύνομαι στοὺς φαρισαίους. **Φαρισαῖοι τῆς ἐποχῆς μας**, μὴν ἐπαναπαύεσθε στὸ τί λένε οἱ ἄνθρωποι γιὰ σᾶς. Ἐξετάστε τὸν ἑαυτό σας, μήπως ὁ ὄφισ τῆς ὑπερηφανείας σᾶς δάγκασε καὶ νοσεῖτε. Ἐξετάστε νὰ δῆτε ἂν ὁ Θεὸς εἶνε μαζί σας. Καὶ ἂν ὄχι, κλάψτε, πενθήστε καὶ πῆτε κ' ἐσεῖς «*Ἰλάσθητι ἡμῖν τοῖς ἀμαρτωλοῖς*», γιὰ νὰ δικαιωθῆτε. Διότι οὐδεὶς ἀναμάρτητος. Σὲ ὅσο ὕψος ἀρετῆς κι ἂν φθάσετε, σὲ κάτι θὰ ὑστερῆτε. Γι' αὐτὸ **ταπεινωθῆτε** ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, γιὰ νὰ σᾶς ὑψώσῃ (βλ. Ἰακ. 4,10. Α' Πέτρ. 5,6). Διότι ὁ Θεὸς «*ὑπερηφάνους ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν*» (Παροιμ. 3,34. Ἰακ. 4,6. Α' Πέτρ. 5,5).

(†) **ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος**